

 Kraków

**Moje
Miasto**

Jak korzystać z Komunikacji Miejskiej w Krakowie?

Przewodnik po systemie transportu miejskiego

Jak korzystać z Komunikacji Miejskiej w Krakowie?

Przewodnik po systemie transportu miejskiego

Szanowni Państwo,

Z wielką przyjemnością oddaję w Państwa ręce komunikacyjny przewodnik po Krakowie, który z pewnością okaże się przydatny dla mieszkańców, jak i turystów odwiedzających nasze miasto. Dziś do dyspozycji wszystkich pasażerów Kraków ma 27 linii tramwajowych i 163 autobusowych. Myślę, że dzięki temu przewodnikowi, poruszanie się po Krakowie komunikacją miejską będzie jeszcze bardziej komfortowe.

Dowiedzą się Państwo jak zaplanować swoją podróż, w jaki sposób można dojechać do centrum z lotniska lub jakie połączenia dostępne są z dworca kolejowego. W przewodniku jest także informacja o rodzajach biletów oraz aplikacjach mobilnych, które umożliwiają zakup biletu przez telefon komórkowy lub wskazują najkrótszą trasę dojazdu.

Zachęcam Państwa serdecznie także do skorzystania z atrakcji związanych z historią transportu w Krakowie, czyli do przejażdżki zabytkowym taborem tramwajowym lub odwiedzania Muzeum Inżynierii Miejskiej, które cieszy się dużą popularnością. Można dojechać do niego także na rowerze. Krakowski rower publiczny nazywa się Wavelo, jest dostępny w 150 stacjach, a szczegóły dotyczące jego wypożyczenia, znajdą Państwo także w tej książeczce.

Na koniec dziękuję w swoim imieniu i w imieniu mieszkańców za wybranie ekologicznego środka transportu.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'J. Majchrowski'.

Jacek Majchrowski

Prezydent Miasta Krakowa

Witamy w Krakowie!

Cieszymy się, że chcesz zapoznać się z najważniejszymi zasadami funkcjonowania Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Wyrażamy nadzieję, że niniejszy przewodnik dostarczy wystarczających informacji do sprawnego i bezproblemowego korzystania z krakowskich tramwajów i autobusów.

Komunikacja Miejska w Krakowie organizowana jest przez Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu, będący reprezentantem Gminy Miejskiej Kraków. Dzięki porozumieniom międzygminnym, sieć obejmuje nie tylko miasto Kraków (**Strefa I Miasto Kraków**), ale również 17 gmin, tworząc tym samym obszar komunikacji aglomeracyjnej (**Strefa II Aglomeracyjna**).

Niniejszy przewodnik zawiera najważniejsze informacje dotyczące funkcjonowania Komunikacji Miejskiej w Krakowie aktualne w dniu 1.06.2017r. Kompleksowa i najbardziej aktualna wiedza na temat wszystkich aspektów działania krakowskich tramwajów i autobusów dostępna jest zawsze na stronie internetowej www.kmkrakow.pl.

Informację dotyczącą funkcjonowania Komunikacji Miejskiej w Krakowie można również uzyskać pod następującymi numerami telefonów:

- (12) 616-7555 Centrum Sterowania Ruchu ZIKiT;
- (12) 19150 Infolinia MPK S.A. w Krakowie.

Linie komunikacji miejskiej

W ramach Komunikacji Miejskiej w Krakowie funkcjonuje 27 linii tramwajowych oraz 163 linie autobusowe, które oznakowane są według następującego systemu:

- **x, 1x, 2x, 5x** - linie tramwajowe dzienne;
- **4x** - linie tramwajowe dzienne wspomagające i specjalne;
- **6x** - linie tramwajowe nocne;
- **7x** - linie tramwaje zastępcze, uruchamiane np. w trakcie remontów;
- **8x** - linie tramwajowe specjalne, kursujące w okresie uroczystości Wszystkich Świętych (1 listopada);
- **1xx** - linie autobusowe dzienne;
- **2xx** - linie autobusowe dzienne aglomeracyjne;
- **3xx** - linie autobusowe dzienne aglomeracyjne przyspieszone;
- **4xx** - linie autobusowe dzienne wspomagające;
- **5xx** - linie autobusowe dzienne przyspieszone;
- **6xx** - linie autobusowe nocne;
- **7xx** - linie autobusowe zastępcze, uruchamiane np. w trakcie remontów;
- **8xx** - linie autobusowe specjalne, kursujące w okresie uroczystości Wszystkich Świętych (1 listopada);
- **9xx** - linie autobusowe nocne aglomeracyjne.

Sieć obsługiwana jest przez dwóch operatorów:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie realizujące przewozy tramwajowe i większość przewozów autobusowych;
- Mobilis sp. z o.o. realizująca przewozy na liniach autobusowych: **102, 103, 109, 120, 138, 142, 152, 153, 159, 178, 192, 193, 352, 502.**

Ponad 50% pociągów tramwajowych realizujących przewozy w ramach Komunikacji Miejskiej w Krakowie przystosowanych jest do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach ruchowych. Rozkłady jazdy linii, na których kursuje wyłącznie tego typu tabor, oznakowane są specjalnym piktogramem.

Wszystkie autobusy realizujące przewozy w ramach Komunikacji Miejskiej w Krakowie przystosowane są do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach ruchowych.

Komunikacja nocna

W ramach Komunikacji Miejskiej w Krakowie funkcjonują 3 linie tramwajowe nocne (62, 64, 69), 12 linii autobusowych nocnych (601, 605, 608, 610, 611, 612, 637, 642, 643, 662, 664, 669) oraz 4 linie autobusowe nocne aglomeracyjne (902, 903, 904, 915).

Większość linii nocnych jest ze sobą skomunikowana na przystanku „Dworzec Główny”, gdzie pojazdy oczekują kilka minut na przesiadki pasażerów. Pierwsze skomunikowanie ma miejsce o godzinie 0:00. Kolejne skomunikowania odbywają się co godzinę do 4:00. W przypadku linii kursujących co 30 minut, pojazdy spotykają się również w godzinach x:30.

Niektóre autobusowe linie nocne (612, 637, 642, 643, 903, 915), obsługujące osiedla położone poza ścisłym centrum lub poza granicami Krakowa, wyruszają z dworców autobusowych lub węzłów przesiadkowych, do których dotrzeć można innymi liniami nocnymi, kursującymi z centrum. W takich przypadkach, godziny przyjazdów linii z centrum są skoordynowane z odjazdami linii wyruszających na obrzeża miasta.

Linie tramwajowe nocne kursują tylko w nocy z czwartku na piątek, z piątku na sobotę, z soboty na niedzielę i z niedzieli na poniedziałek. W pozostałe noce uruchamiane są autobusowe linie nocne (662, 664, 669), posiadające analogiczną numerację oraz zbliżone rozkłady jazdy i przystanki, jak linie tramwajowe nocne (62, 64, 69).

W komunikacji nocnej obowiązuje identyczna taryfa biletowa, jak w komunikacji dziennej.

Schemat nocnej sieci Komunikacji Miejskiej w Krakowie dostępny jest na stronie internetowej: www.kmkrakow.pl w zakładce [Schematy sieci](#).

Taryfa biletowa

- przejazd pojazdami Komunikacji Miejskiej w Krakowie jest płatny. Przed podróżą należy zakupić bilet, który następnie trzeba skasować w kasowniku, niezwłocznie po wejściu do pojazdu;
- niespełnienie powyższego warunku może skutkować nałożeniem opłaty dodatkowej podczas kontroli biletów;
- we wszystkich pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie obowiązuje jednolita taryfa biletowa;
- w pojazdach linii aglomeracyjnych, w przypadku przekraczania granicy taryfowej lub na obszarze II strefy taryfowej, należy podróżować na podstawie biletów zgodnych z taryfą aglomeracyjną;
- w pojazdach linii przyspieszonych i nocnych obowiązuje taryfa analogiczna jak w liniach dziennych;
- w pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie nie obowiązuje opłata za bagaż;
- wybrane grupy pasażerów są uprawnione do przejazdów bezpłatnych:
 - dzieci do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego;
 - uczniowie krakowskich szkół podstawowych w okresie od 1 września do 30 czerwca;
 - osoby, które ukończyły 70 lat życia;
- wybrane grupy pasażerów są uprawnione do przejazdów ulgowych:
 - uczniowie szkół podstawowych nieobjęci przejazdami bezpłatnymi;
 - uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, policealnych i artystycznych do ukończenia 24 roku życia;
 - studenci studiów licencjackich, inżynierskich lub magisterskich;
 - uczniowie studiów trzeciego stopnia;
 - emeryci;
- pełny wykaz osób uprawnionych do przejazdów bezpłatnych i ulgowych oraz dokumentów, które są wymagane do potwierdzenia uprawnień, dostępny jest na stronie internetowej: www.kmkrakow.pl w zakładce Bilety > [Uprawnienia do ulg](#);
- uczniowie i studenci zagranicznych szkół do ukończenia 26 roku życia również mogą korzystać z przejazdów ulgowych pod warunkiem posiadania ważnej międzynarodowej legitymacji ISIC (International Student Identity Card) lub Karty EURO26 Student lub Karty EURO<26 Student.

Rodzaje biletów

Pasażerowie Komunikacji Miejskiej w Krakowie korzystać mogą z rozbudowanej oferty biletów krótkookresowych.

Rodzaje biletów krótkookresowych w komunikacji dziennej i nocnej, obowiązujących w **Strefie I Miasto Kraków**:

- jednoprzejazdowy dla 1 osoby;
- dwuprzejazdowy dla 1 osoby dwukrotnego kasowania (należy go skasować przy każdym przejeździe);
- czasowy dla 1 osoby: 20-minutowy, 40-minutowy, 60-minutowy, 90-minutowy, 24-godzinny, 48-godzinny, 72-godzinny, 7-dniowy;
- weekendowy rodzinny ważny w sobotę i niedzielę (ważny dla rodzica/opiekuna lub rodziców/opiekunów z dzieckiem/dziećmi do lat 16);
- jednoprzejazdowy dla grup do 20 osób.

Bilet jednoprzejazdowy dla 1 osoby jest równocześnie biletem 40-minutowym. Bilet ten jest ważny w pojeździe, w którym został skasowany - do końca trasy, a w przypadku przesiadki - do 40 minut od godziny skasowania.

Rodzaje biletów krótkookresowych w komunikacji dziennej i nocnej, obowiązujących w **Strefie I+II Aglomeracja**:

- jednoprzejazdowy dla 1 osoby;
- dwuprzejazdowy dla 1 osoby dwukrotnego kasowania (należy go skasować przy każdym przejeździe);
- czasowy dla 1 osoby: 60-minutowy, 90-minutowy, 24-godzinny, 7-dniowy;
- weekendowy rodzinny ważny w sobotę i niedzielę (dla maksymalnie dwóch opiekunów oraz dowolnej liczby dzieci);
- jednoprzejazdowy dla grup do 20 osób.

W ramach Komunikacji Miejskiej w Krakowie dostępna jest także bogata oferta biletów okresowych, dostępnych na jedną lub dwie linie albo na całą sieć, przez okres od 1 do 12 miesięcy. Analogiczne bilety okresowe można kupić na całą sieć Komunikacji Miejskiej w Krakowie, czyli na strefę I miejską i strefę II aglomerację, co pozwala korzystać z linii aglomeracyjnych wybiegających poza granice Krakowa. Warto pamiętać, że kupując bilet okresowy na dwie linie, obowiązujący w dwóch strefach taryfowych, można wybrać jedną linię miejską i jedną linię aglomeracyjną.

Bilet okresowy (imienny lub na okaziciela) można nabyć na 1 miesiąc lub na okres będący wielokrotnością 1 miesiąca, maksymalnie na 12 miesięcy. Okres ważności biletu wylicza się według algorytmu $(n-1)$, przy czym „n” jest pierwszym wskazanym przez pasażera dniem obowiązywania biletu. Przykładowo, bilet miesięczny obowiązujący od 5 października ważny jest do 4 listopada. Bilety okresowe można nabywać z zachowaniem 30-dniowego okresu przedsprzedaży ważności biletu (dotyczy także linii okresowo zawieszonych z powodu remontu).

Bilety okresowe mogą być zapisane na Krakowskiej Karcie Miejskiej KKM, Małopolskiej Karcie Aglomeracyjnej MKA, Elektronicznej Legitymacji Studenckiej ELS lub na urządzeniach mobilnych korzystając z aplikacji iMKA.

Pasażerowie mogą również skorzystać ze wspólnego biletu 70-minutowego, obowiązującego w pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie oraz w pociągach Kolei Małopolskich na odcinkach określonych przez tego przewoźnika. Aktualnie bilet ten obowiązuje w pociągach na trasie Kraków Olszanica - Kraków Główny - Wieliczka Rynek-Kopalnia.

Szczegółowy wykaz rodzajów biletów wraz z aktualnymi cenami dostępny jest na stronie internetowej: www.kmkrakow.pl w zakładkach [Rodzaje i wzory biletów](#) oraz [Ceny biletów](#).

Gdzie kupić bilet?

- w automatach biletowych zainstalowanych we wszystkich pociągach tramwajowych (w pierwszym wagonie). Nad drzwiami do pojazdu znajduje się stosowny piktogram. Automaty w tramwajach przyjmują płatności tylko przy pomocy bilonu. Dodatkowo, w najnowszych pojazdach tramwajowych PESA 2014N (kursują na liniach 4, 24, 50, 52) przyjmowane są płatności także przy pomocy kart płatniczych;
- w automatach biletowych zainstalowanych w wybranych autobusach. Nad drzwiami do pojazdu znajduje się stosowny piktogram. Automaty w pojazdach operatora MPK S.A. w Krakowie przyjmują płatności tylko przy pomocy bilonu. Dodatkowo, w najnowszych autobusach przyjmowane są płatności także przy pomocy kart płatniczych. Automaty w pojazdach operatora Mobilis sp. z o.o. przyjmują płatności tylko przy pomocy kart płatniczych (pojazdy te są oznakowane specjalnym piktogramem);
- w automatach Krakowskiej Karty Miejskiej (KKM), rozmieszczonych na najważniejszych przystankach na terenie Gminy Kraków oraz Gmin Objętych Porozumieniami Międzygminnymi. Wszystkie automaty KKM przyjmują płatności przy pomocy bilonu, banknotów i kart płatniczych;
- w automatach Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej (MKA), rozmieszczonych na stacjach i przystankach kolejowych na terenie całego województwa Małopolskiego;
- w stacjonarnych Punktach Sprzedaży Biletów (PSB).

Aktualna mapa z dokładną lokalizacją automatów KKM oraz PSB dostępna jest na stronie internetowej: www.kkm.krakow.pl w zakładce [Punkty sprzedaży biletów](#).

Aktualna mapa z dokładną lokalizacją automatów MKA dostępna jest na stronie internetowej: www.mka.malopolska.pl w zakładce Sprzedaż i obsługa > [Punkty sprzedaży](#).

Prowadzący pojazdy Komunikacji Miejskiej w Krakowie sprzedają wyłącznie bilety 60-minutowe, w przypadku braku lub awarii automatu w pojeździe, tylko na przystankach i za odliczoną gotówkę.

Wszystkie papierowe bilety niezależnie od punktu zakupu wymagają skasowania w kasowniku niezwłocznie po wejściu do pojazdu albo po zakupie w automacie biletowym.

Bilety Komunikacji Miejskiej w Krakowie można również nabyć przy pomocy telefonu komórkowego. Usługi te są dostępne przy pomocy aplikacji Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej iMKA www.mka.malopolska.pl oraz poprzez aplikacje trzech komercyjnych operatorów: mPay www.mpay.pl, moBilet www.mobilet.pl i SkyCash www.skycash.pl.

Planowanie podróży

Podróż pojazdami Komunikacji Miejskiej w Krakowie można zaplanować na dwa sposoby:

- Jeśli znasz numer linii, z której chcesz skorzystać oraz punkt początkowy i końcowy podróży:
 - wówczas wystarczy skorzystać ze strony internetowej rozklady.mpk.krakow.pl. Po lewej stronie ekranu znajduje się wykaz linii tramwajowych i autobusowych. Klikając na konkretny numer linii po chwili uzyskujemy informację o rozkładzie jazdy z dowolnego przystanku na trasie.
- Jeśli znasz tylko punkt początkowy i końcowy podróży:
 - wówczas można skorzystać z internetowej wyszukiwarki połączeń, na przykład dostępnej pod adresem www.jakdojade.pl lub www.rozkladzik.pl, albo skorzystać z aplikacji na smartfony na przykład Jakdojade lub mobileMPK. W wyszukiwarce możemy wpisać punkt początkowy i końcowy podróży lub po prostu zaznaczyć go na mapie. Wybierając dodatkowo datę i godzinę rozpoczęcia lub zakończenia przejazdu w ciągu kilku sekund uzyskamy informację o dostępnych połączeniach, czasie podróży, koniecznych przesiadkach a nawet sugerowanym bilecie, jaki należy zakupić.

Przy planowaniu podróży pomocne będą również aktualne schematy prezentujące sieć Komunikacji Miejskiej w Krakowie, które dostępne są na stronie internetowej: www.kmkrakow.pl w zakładce [Schematy sieci](#).

Pod tym samym adresem na głównej stronie dostępne są komunikaty o planowanych zmianach oraz o obowiązujących zmianach, związanych na przykład z prowadzonymi modernizacjami infrastruktury transportowej.

Oznakowanie przystanków

Przystanki obsługiwane przez pojazdy Komunikacji Miejskiej w Krakowie oznakowane są znakami drogowymi D-15 „Przystanek autobusowy” i D-17 „Przystanek tramwajowy”, tabliczkami z numerami linii i nazwą przystanku. W przypadku wyposażenia przystanku w wiatę przystankową, powyższe elementy są na niej zainstalowane.

Linie dzienne oznakowane są białymi tabliczkami z czarnym numerem linii, natomiast linie nocne czarnymi tabliczkami z białym numerem linii.

Linie dzienne kursujące po zmienionych trasach posiadają żółte tabliczki z czarnym numerem linii, natomiast linie nocne czarne tabliczki z żółtym numerem linii.

Najbardziej obciążone przystanki w centrum miasta funkcjonują jako podwójne. Wówczas wymiana pasażerów może być prowadzona jednocześnie przez dwa pojazdy stojące przy peronie. Pojazd wymieniający pasażerów jako drugi nie zatrzymuje się ponownie na przystanku. Przystanki te oznakowane są dodatkową tabliczką „Przystanek podwójny”.

Najmniej obciążone przystanki, szczególnie na obrzeżach miasta, funkcjonują jako „na żądanie”. Pasażer zamierzający skorzystać z takiego przystanku powinien z wyprzedzeniem zasygnalizować swoją wolę prowadzącemu pojazd:

- jeśli zamierza **wsiąść do pojazdu** - poprzez **zbliżenie się do krawędzi peronu** (warto również dać czytelny sygnał prowadzącemu pojazd na przykład poprzez podniesienie ręki);
- jeśli zamierza **wysiąść z pojazdu** - poprzez **naciśnięcie stosownego przycisku**, znajdującego się w rejonie drzwi.

Przystanki te oznakowane są dodatkowym skrótem „n/ż”, znajdującym się obok nazwy.

Dynamiczna informacja pasażerska

Przystanki Komunikacji Miejskiej w Krakowie wyposażone są w elektroniczne tablice Dynamicznej Informacji Pasażerskiej, prezentujące odjazdy kilku najbliższych kursów wraz z ewentualnymi dodatkowymi informacjami. Tablice te przedstawiają następujące informacje:

- numer linii i przystanek docelowy;
- przewidywany czas odjazdu z przystanku - prezentacja czasu w formacie x min;
- rozkładowy czas odjazdu z przystanku (w przypadku braku informacji o przewidywanym czasie odjazdu) - prezentacja czasu w formacie xx:xx;
- przyjazd lub postój pojazdu na przystanku - prezentacja czasu w formacie >>>>;
- kurs obsługiwany przez pojazd niskopodłogowy - piktogram wózka inwalidzkiego;
- dodatkowe informacje o ewentualnych utrudnieniach oraz bieżący czas - prezentowane w ostatniej linijce.

Większość tablic Dynamicznej Informacji Pasażerskiej wyposażona jest w przycisk, po naciśnięciu którego odczytywane są informacje prezentowane na wyświetlaczu.

Dodatkowo, na wybranych przystankach węzłowych zainstalowane są ekrany, które prezentują kompletną informację o odjazdach najbliższych kursów z danego zespołu przystanków. Tablice te prezentują także komunikaty o utrudnieniach, wiadomości czy prognozę pogody.

Oznakowanie pojazdów

Wszystkie pojazdy Komunikacji Miejskiej w Krakowie oznakowane są w następujący sposób:

- z przodu pojazdu - numer linii i przystanek docelowy;
- z prawego boku pojazdu - numer linii i przystanek docelowy;
- z tyłu pojazdu - numer linii;
- we wnętrzu pojazdu - numer linii i przystanek docelowy, w większości pojazdów również informacja o przystankach pośrednich.

Wybrane pojazdy posiadają głosową informację zewnętrzną o numerze linii i kierunku jazdy, uruchamianą w chwili zatrzymywania się na przystanku oraz wewnętrzną, informującą o nazwie przystanku, do którego zbliża się pojazd.

Pojazdy linii kursujących po zmienionej trasie posiadają numer linii prezentowane na wyświetlaczach w postaci „negatywu” lub tablice z żółtym tłem i napisem „Zmiana trasy”.

Linie tramwajowe 8x - wspomagające w okresie uroczystości dnia Wszystkich Świętych (1 listopada) posiadają tablice z niebieskim tłem (w przypadku starszych modeli pojazdów).

Warte zapamiętania podczas podróży

- w celu skrócenia czasu postoju na przystankach, pasażerowie zamierzający wsiąść do pojazdu powinni ustąpić miejsca pasażerom opuszczającym pojazd;
- po wejściu do pojazdu pasażerowie są zobowiązani do niezwłocznego skasowania biletu;
- bilet zakupiony w automacie biletowym w pojeździe również wymaga skasowania;
- w trakcie jazdy pasażerowie dla własnego bezpieczeństwa powinni trzymać się uchwytów i poręczy;
- pasażerowie kontynuujący podróż nie powinni przebywać w pobliżu drzwi, aby nie utrudniać wymiany pasażerów na przystankach;
- pasażerowie posiadający plecak lub większy bagaż powinni umieścić go w trakcie podróży w wyznaczonym do tego miejscu lub w taki sposób aby nie utrudniać podróży innym pasażerom;
- w przypadku wejścia do pojazdu osób o ograniczonych możliwościach ruchowych (starszych, niepełnosprawnych, kobiet w ciąży) pasażerowie zobowiązani są do ustąpienia im miejsca, zarówno siedzącego jak i stojącego (dla wózka inwalidzkiego);
- w celu otwarcia drzwi na przystanku, należy nacisnąć właściwy przycisk, zlokalizowany w pobliżu drzwi.

Kontrola dokumentów przewozu

W pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie prowadzona jest kontrola dokumentów przewozu, którą przeprowadzają pracownicy firmy Zakłady Wielobranżowe „Renoma” Sp. z o.o. Kontrolerzy mogą być umundurowani lub po cywilnemu.

Najważniejsze zasady prowadzenia kontroli dokumentów przewozu w pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie:

- osoby przeprowadzające kontrolę dokumentów przewozu muszą się legitymować stosownym identyfikatorem, którego wzór umieszczony jest w każdym pojeździe;
- rozpoczęcie kontroli biletowej następuje, gdy pojazd jest w ruchu i może być poprzedzone blokadą kasowników. Przed rozpoczęciem kontroli, kontroler zobowiązany jest upewnić się, czy wszyscy pasażerowie, którzy wsiadli na ostatnim przystanku, dokonali skasowania biletu i czy nie ma osób wykazujących taki zamiar - dotyczy to pasażerów kupujących bilet w automacie lub u prowadzącego pojazd;
- **za nieważny** uznaje się m.in. bilet papierowy: bez właściwych nadruków ustalonych przez organizatora usług przewozowych, bez wydruku potwierdzającego skasowanie, z wydrukiem niezgodnym z wzorcem umieszczonym w pojeździe lub z wydrukiem nieczytelnym z powodu usytuowania go na bilecie w miejscu do tego nieprzeznaczonym, wielokrotnie skasowany, a w przypadku biletu dwuprzejazdowego więcej niż dwukrotnie skasowany lub dwukrotnie skasowany po jednej stronie biletu, skasowany po wezwaniu do okazania lub okazany po przeprowadzonej kontroli biletów, zniszczony, noszący ślady ingerencji chemicznej lub mechanicznej, o zaniżonej wartości, czasowy - po upływie czasu określonego na bilecie, odstąpiony innej osobie;
- **za nieważny** uznaje się m.in. bilet okresowy: niewłaściwy na danej trasie, o zaniżonej wartości, którego okres ważności upłynął, imienny – który jest niekompletny (bilet okresowy imienny zapisany na nośniku w formie niepersonalizowanej karty elektronicznej ważny jest wraz z legitymacją do biletu okresowego ze zdjęciem pasażera), imienny - odstąpiony innej osobie.
- w sytuacji stwierdzenia u pasażera braku ważnego biletu lub braku ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgowego lub bezpłatnego przejazdu kontroler podejmuje decyzję o wystawieniu wezwania do zapłaty należności przewozowej (równowartość biletu jednoprzejazdowego) i opłaty dodatkowej, informując pasażera o przyczynie i podstawie jej nałożenia. W takim przypadku kontroler jest uprawniony do pobrania gotówką lub kartą płatniczą (jeżeli jest wyposażony w terminal płatniczy) opłaty dodatkowej oraz właściwej należności za przewóz.
- w przypadku odmowy zapłacenia należności na miejscu kontroler, w celu ustalenia tożsamości pasażera, ma prawo żądać okazania dokumentu potwierdzającego tę tożsamość. Po okazaniu dokumentu kontroler na jego podstawie wypisuje i wręcza pasażerowi, za pisemnym, czytelnym potwierdzeniem, wezwanie do zapłaty. Jeżeli pasażer ureguluje w ciągu 7 dni od daty przejazdu wystawione wezwanie, opłata dodatkowa zostaje obniżona zgodnie z obowiązującą taryfą. Informacje o sposobie i wymaganym terminie uregulowania należności znajdują się na rewersie wystawionego wezwania.
- kontroler jest zobowiązany do udostępnienia na żądanie pasażera swojego numeru służbowego oraz poinformowania o możliwości, miejscu i terminach składania reklamacji.
- reklamacje (tylko pisemne) w sprawie trybu i zasadności wystawionego Wezwania do zapłaty można składać (nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania do zapłaty) w placówce Z.W. RENOMA Sp. z o.o przy ul. Wileńskiej 2a w Krakowie w poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek od godz. 8:00 do 16:00 oraz w środę od 10:00 do 18:00.

Szczegółowe informacje dotyczące kontroli dokumentów przewozu dostępne są na stronie internetowej:

www.kmkrakow.pl w zakładce Bilety > [Kontrola biletów](#).

Rozwiązywanie problemów

W przypadku **niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu** (brak przyjazdu pojazdu, opóźnienie pojazdu, pominięcie przystanku itp.) należy zgłosić się bezpośrednio do jednego z Operatorów:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie - telefon kontaktowy **(12) 19285**, adres: ul. Brożka 3, 30-347 Kraków;
- Mobilis sp. z o.o.- telefon kontaktowy **(12) 684-5000**, adres: ul. Na Załączu 1, 30-587 Kraków.

W przypadku **uwag dotyczących organizacji** Komunikacji Miejskiej w Krakowie należy zgłosić się do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie - telefon kontaktowy **(12) 616-7555**, adres: ul. Centralna 53, 31-586 Kraków.

W przypadku **reklamacji w związku z nałożeniem opłaty dodatkowej przez kontrolera biletów** w pojeździe Komunikacji Miejskiej w Krakowie należy zgłosić się do biura firmy Zakłady Wielobranżowe „Renoma” sp. z o.o., mieszczącego się przy ul. Wileńskiej 2A. Biuro czynne jest w poniedziałki, wtorki, czwartki i w piątki w godzinach 8:00 - 16:00 oraz we środy w godzinach 10:00 - 18:00. E-mail: reklamacje.krakow@zwrenoma.pl.

W przypadku **zagubienia przedmiotu** w pojeździe Komunikacji Miejskiej w Krakowie należy zgłosić się do Biura Rzeczy Znalezionych, prowadzonego przez MPK S.A. w Krakowie, mieszczącego się na ul. św. Wawrzyńca 13, pokój 14. Biuro czynne jest w poniedziałek w godzinach 8:00 - 16:00 oraz od wtorku do piątku w godzinach 7:00 - 15:00. Telefon: **(12) 19150**.

Przylot samolotem do Krakowa

Jeśli przylecisz samolotem do Krakowa, wylądujesz w Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice, określanym również jako Kraków Airport. Stąd do centrum miasta możesz dotrzeć przy pomocy Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej lub autobusowej komunikacji aglomeracyjnej.

Szybka Kolej Aglomeracyjna:

- najszybszy środek transportu z Kraków Airport do centrum Krakowa - czas przejazdu na dworzec Kraków Główny wynosi około 17 minut;
- nowoczesne pociągi obsługiwane przez spółkę Koleje Małopolskie odjeżdżają ze stacji kolejowej Kraków Lotnisko, zintegrowanej z budynkiem terminalu pasażerskiego. Z hali przylotów należy udać się na pierwsze piętro, skąd oszkloną kładką przechodzi się wprost na peron kolejowy;
- pociągi w relacji Kraków Lotnisko - Kraków Główny - Wieliczka Rynek-Kopalnia kursują w godzinach około 5:15 - 0:15 we wszystkie dni tygodnia z częstotliwością co 30 minut;
- cena biletu jednorazowego na odcinku Kraków Lotnisko - Kraków Główny wynosi 9 złotych, natomiast na pełnej trasie do Wieliczki wynosi 12,50 złotych. Nie ma opłat za bagaż;
- bilet na pociąg można zakupić w automatach zlokalizowanych:
 - w terminalu pasażerskim - część wschodnia, poziom 0;
 - na peronie stacji kolejowej;
 - w automacie w pociągu;
- wszystkie automaty biletowe umożliwiają płatność bilonem, banknotami lub kartą płatniczą;
- szczegółowe informacje dotyczące połączenia dostępne są na stronie internetowej Kolei Małopolskich: www.malopolskiekoleje.pl.

Autobusowa komunikacja aglomeracyjna:

- z Kraków Airport do Dworca Głównego Wschód kursuje dzienna linia aglomeracyjna numer **208** i nocna linia aglomeracyjna numer **902**;
- dodatkowo z Kraków Airport do centrum Krakowa (przystanek „Cracovia”) i dalej do Os. Podwawelskiego kursuje dzienna linia aglomeracyjna numer **252**;
- autobusy Komunikacji Miejskiej w Krakowie odjeżdżają z przystanku zlokalizowanego przed budynkiem terminalu pasażerskiego po jego zachodniej stronie. Wystarczy wyjść z hali przylotów i skierować się w prawo;
- linia **208** kursuje w godzinach około 4:20 - 21:20 we wszystkie dni tygodnia, przez większość dnia z częstotliwością co 60 minut. Czas przejazdu wynosi około 46 minut;
- linia **252** kursuje w godzinach około 5:15 - 23:15 we wszystkie dni tygodnia z częstotliwością co 30 minut. Czas przejazdu do przystanku „Cracovia” wynosi 24 minuty, natomiast całej trasy około 28 minut;
- linia **902** kursuje w godzinach około 23:00 - 5:00 we wszystkie dni tygodnia z częstotliwością co 60 minut. Czas przejazdu wynosi około 32 minuty;
- w wyżej wymienionych autobusach obowiązuje taryfa aglomeracyjna Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Do przejazdu wystarczy bilet jednorazowy dla 1 osoby w cenie 4 złote;
- bilet na autobus można zakupić w automatach zlokalizowanych:
 - na peronie przystanku początkowego;
 - w automacie w autobusie.
- automat biletowy na przystanku umożliwia płatność bilonem, banknotami lub kartą płatniczą, natomiast w autobusie tylko bilonem (ewentualnie również kartą płatniczą w przypadku nowszych pojazdów).

Przyjazd pociągiem lub autobusem do Krakowa

Jeżeli przyjedziesz pociągiem do Krakowa, najpewniej wysiądziesz na dworcu **Kraków Główny**. Pasażerowie autobusów dojadą natomiast na położony tuż obok Małopolski Dworzec Autobusowy. Oba obiekty tworzą kompleks Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego (KCK), które obsługiwane jest przez liczne linie tramwajowe i autobusowe odjeżdżające z następujących przystanków:

- „**Dworzec Główny Tunel**” - podziemny przystanek tramwajowy zlokalizowany bezpośrednio pod dworcem kolejowym Kraków Główny, obsługiwany jest przez następujące linie tramwajowe: **5** Krowodrza Górka - Wzgórz Krzesławickie, **19** Dworzec Towarowy - Borek Fałęcki i **50** Krowodrza Górka - Kurdwanów;
- „**Dworzec Główny Zachód**” - zespół przystanków zlokalizowanych po zachodniej stronie KCK, w rejonie ulicy Pawiej, Ogrodowej i Kurniki, obsługiwany jest przez następujące linie tramwajowe: **3** Krowodrza Górka - Nowy Bieżanów oraz linie autobusowe: **105** do Prądnika Czerwonego, **129** do Czyżyn Dworzec, **130** do Azorów (przystanek początkowy na ul. Kurniki), **132** do Kombinatu (przystanek początkowy na ul. Ogrodowej), **154** do Prądnika Białego (przystanek początkowy na ul. Kurniki), **179** do Kurdwanowa, **304** do Wieliczki Kampus (przystanek początkowy na ul. Kurniki), 405 do Cmentarza Batowice oraz **429** do Skarżyńskiego;
- „**Dworzec Główny Wschód**” - kompleks przystanków zlokalizowanych po wschodniej stronie KCK, tuż obok Małopolskiego Dworca Autobusowego, obsługiwany jest przez następujące linie autobusowe: **115** do Witkowic, **182** do Osiedla Na Stoku, **208** do Kraków Airport, **482** do Mistrzejowic oraz **192** przelotowo do Chełmu i Czyżyn Dworzec;
- „**Dworzec Główny**” - zespół przystanków zlokalizowanych na skrzyżowaniu ulicy Pawiej, Lubicz, Westerplatte i Basztowej, obsługiwany przez następujące linie tramwajowe i autobusowe:
 - z ul. **Pawiej**: linia tramwajowa **3** do Nowego Bieżanowa;
 - z ul. **Lubicz**: linie tramwajowe **2** do Salwatora, **4** do Bronowic Małych, **7** do Dworca Towarowego (kursuje tylko w dni powszednie w godzinach szczytu), **10** do Łągiwnik, **14** do Bronowic, **20** do Cichego Kącika, **52** do Czerwonych Maków P+R oraz linie autobusowe: **124** do Osiedla Podwawelskiego, **152** do Cmentarza Olszanica, **424** do Osiedla Podwawelskiego, **502** do Cracovii Stadion;
 - z ul. **Westerplatte**: linie tramwajowe **3** do Krowodrzy Górki, **10** do Pleszowa, **20** do Małego Płaszowa, **24** do Bronowic Małych, **52** do Osiedla Piastów;
 - z ul. **Basztowej**: linie tramwajowe **2** do Cmentarza Rakowickiego, **4** do Wzgórz Krzesławickich, **7** do Dąbia (kursuje tylko w dni powszednie w godzinach szczytu), **14** do Mistrzejowic, **24** do Kurdwanowa oraz linie autobusowe: **124** do TAURON Arena Kraków Wieczysta, **152** do Alei Przyjaźni, **424** do Ugorek, **502** do Placu Centralnego im. R. Reagana.

Automaty Krakowskiej Karty Miejskiej w rejonie Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego znajdują się w następujących lokalizacjach:

- przystanek „**Dworzec Główny Tunel**” na peronach w obu kierunkach;
- przystanek „**Dworzec Główny Zachód**” na obu peronach tramwajowych oraz na ul. Kurniki;
- przystanek „**Dworzec Główny Wschód**” na peronie przy Punkcie Kontroli Ruchu;
- przystanek „**Dworzec Główny**” na peronach przy ul. Pawiej, Lubicz i Basztowej.

Dodatkowo, przy wyjściu z dworca kolejowego na przystanek „**Dworzec Główny Wschód**” zlokalizowany jest **Punkt Sprzedaży Biletów**, w którym można również uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania Komunikacji Miejskiej w Krakowie.

Pociągi dalekobieżne jadące w kierunku południowo-wschodnim zatrzymują się także na dworcu **Kraków Płaszów**, zlokalizowanym w południowej części miasta. Dworzec ten obsługiwany jest przez linie tramwajowe i autobusowe odjeżdżające z następujących przystanków:

- „**Dworzec Płaszów Estakada**” - przystanek zlokalizowany na estakadzie ponad stacją, z bezpośrednim dojściem z peronów nr 1 i 2, obsługiwany jest przez następujące linie tramwajowe: **9** Mistrzejowice - Nowy Bieżanów, **11** Mały Płaszów - Czerwone Maki P+R, **50** Krowdrza Górka - Kurdwanów;
- „**Dworzec Płaszów**” - przystanek zlokalizowany na placu przed budynkiem dworca, obsługiwany jest przez następujące linie autobusowe: **143** do Bieżanowa, **243** do Węgrzec Wielkich i **301** do Niepołomic Dworzec;
- „**Dworcowa**” - przystanek zlokalizowany przy ulicy Wielickiej, w odległości około 300 metrów od dworca, obsługiwany przez następujące linie tramwajowe: **3** Krowdrza Górka - Nowy Bieżanów, **6** Salwator - Kurdwanów, **11** Czerwone Maki P+R - Mały Płaszów, **13** Bronowice - Nowy Bieżanów, **23** Czerwone Maki P+R - Nowy Bieżanów, **24** Bronowice Małe - Kurdwanów.

Automaty Krakowskiej Karty Miejskiej w rejonie dworca Kraków Płaszów znajdują się w następujących lokalizacjach:

- przystanek „**Dworzec Płaszów Estakada**” na peronie w kierunku ul. Lipskiej;
- przystanek „**Dworcowa**” na rogu ul. Wielickiej i Dworcowej.

Dojazd do wybranych obiektów użyteczności publicznej

TAURON Arena Kraków

Najbliżej położone przystanki:

- „TAURON Arena Kraków” - linia autobusowa: 128;
- „TAURON Arena Kraków Aleja Pokoju” - linie tramwajowe: 1, 12, 14, 22, 62, linie autobusowe: 662;
- „TAURON Arena Kraków Wieczysta” - linie tramwajowe: 4, 5, 9, 10, 52, 64, linie autobusowe: 124, 424, 664.

Dojazd z rejonu Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego:

- linie tramwajowe: 4, 10, 14, 52, 62, 64 i autobusowe: 124, 424, 662, 664 z przystanku „Dworzec Główny”;
- linia tramwajowa: 5 z przystanku „Dworzec Główny Tunel”.

ICE Kraków Congress Centre

Najbliżej położone przystanki:

- „Centrum Kongresowe ICE” - linie tramwajowe: 12, 18, 22, 52, 62, linie autobusowe: 101, 112, 144, 162, 164, 169, 173, 179, 184, 194, 469, 484, 503, 608, 610, 612, 662;

Dojazd z rejonu Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego:

- linie tramwajowe: 52, 62 i autobusowe: 124, 424, 662 z przystanku „Dworzec Główny”;
- linia autobusowa: 179 z przystanku „Dworzec Główny Zachód”.

Sanktuarium Bożego Miłosierdzia

Najbliżej położone przystanki:

- przystanek kolejowy Kraków Łagiewniki;
- „Sanktuarium Bożego Miłosierdzia” - linie tramwajowe: 8, 19, 22;
- „Fredry” - linie autobusowe: 104, 133;

Dojazd z rejonu Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego:

- linie tramwajowe: 19 z przystanku „Dworzec Główny Tunel”.

Sanktuarium Jana Pawła II

Najbliżej położone przystanki:

- przystanek kolejowy **Kraków Sanktuarium**;
- „**Centrum Jana Pawła II**” - linie autobusowe: **104, 135, 224**.

Dojazd z rejonu **Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego**:

- tramwajem linii **10** z przystanku „**Dworzec Główny**” lub linii **19** z przystanku „**Dworzec Główny Tunel**” do przystanku „**Łagiewniki**”, następnie autobusem linii **104**.

Stadion Miejski im. Henryka Reymana (stadion Wisły Kraków)

Najbliżej położone przystanki:

- „**Reymana**” - linia tramwajowa: **20**;
- „**Cichy Kącik**” - linie autobusowe: **102, 159**;
- „**Kawior**” - linie autobusowe: **139, 144, 173, 194, 208, 501, 511, 601, 611**;
- „**Instytut Reumatologii**” - linie autobusowe: **134, 152, 192, 252, 902**.

Dojazd z rejonu **Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego**:

- linia tramwajowa: **20** i autobusowa: **152** z przystanku „**Dworzec Główny**”;
- linie autobusowe: **192** i **208** z przystanku „**Dworzec Główny Wschód**”.

Stadion Cracovii im. Józefa Piłsudskiego

Najbliżej położone przystanki:

- „**Cracovia Stadion**” - linie autobusowe: **109, 134, 409, 502**;
- „**Cracovia Błonia**” - linie autobusowe: **152, 192, 902**;
- „**Cracovia**” - linia tramwajowa: **20**, linie autobusowe: **124, 144, 164, 169, 173, 179, 194, 304, 424, 469, 503, 601, 605, 608, 611**.

Dojazd z rejonu **Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego**:

- linie tramwajowe: **20** i autobusowe: **124, 152, 424, 601, 605, 608, 611, 902** z przystanku „**Dworzec Główny**”;
- linie autobusowe: **179, 304** z przystanku „**Dworzec Główny Zachód**”;
- linia autobusowa: **192** z przystanku „**Dworzec Główny Wschód**”.

Tele-Bus

Na terenie Płaszowa i Rybitw funkcjonuje usługa **autobusu na telefon - Tele-Bus**. Polega ona na możliwości zamówienia kursu autobusu w dowolnej relacji na obszarze działania Tele-Busa.

Usługa Tele-Bus funkcjonuje w następujących godzinach:

- poniedziałek - piątek, 5:30 - 23:00;
- sobota - niedziela, 6:00 - 23:00.

Zamówienie przejazdu Tele-Busem można składać pod numerem telefonu 0 800 54 17 17 lub (12) 254 17 17 w następujących godzinach:

- poniedziałek - piątek, 6:30 - 21:00;
- sobota - niedziela, 7:00 - 21:00.

Zamówienie przejazdu Tele-Busem można zgłaszać:

- w dzień podróży, jednak nie później niż 30 minut przed jej planowanym rozpoczęciem przejazdu;
- na dowolny dzień w bieżącym tygodniu;
- na dni w kolejnych tygodniach - w tym przypadku pasażer musi zadzwonić ponownie w sobotę lub niedzielę poprzedzającą tydzień, w którym ma nastąpić realizacja usługi, by poznać dokładny czas przyjazdu autobusu na wskazany przystanek.

W Tele-Busie obowiązuje identyczna taryfa biletowa, jak w pozostałych pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Ważność zachowują również bilety okresowe na wszystkie linie oraz na linie: 123, 125, 127, 128, 158 i 221.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania usługi Tele-Bus dostępne są na stronie internetowej: www.kmkrakow.pl w zakładce Linie KMK > [Tele-Bus](#).

Pod tym samym adresem dostępny jest [schemat](#) obszaru funkcjonowania usługi Tele-Bus.

Rower publiczny Wavelo

System miejskich wypożyczalni rowerów, zlokalizowanych na terenie całego Krakowa, składający się ze 150 stacji oraz 1500 rowerów.

Z rowerów publicznych korzystać można na dwa sposoby:

- wykupując abonament, w ramach którego dysponuje się określoną liczbą darmowych minut, dostępną w ciągu dnia;
- bez abonamentu, płacąc za rzeczywisty czas wypożyczenia roweru.

W każdym ze sposobów przed pierwszym użyciem należy dokonać rejestracji na stronie internetowej operatora systemu Wavelo lub poprzez dedykowane aplikacje mobilne.

Wypożyczenie i zwrot rowerów możliwy jest zarówno w dedykowanych stacjach, jak również w dowolnej lokalizacji w obszarze działania systemu.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Roweru publicznego Wavelo wraz z cennikiem, mapą systemu i możliwością rejestracji dostępne są na oficjalnej stronie internetowej: www.wavelo.pl lub poprzez kontakt z całodobowym Biurem Obsługi Klienta: (12) 290 33 33.

Transportowe atrakcje Krakowa

Muzeum Inżynierii Miejskiej mieści się w historycznym kompleksie najstarszej krakowskiej zajezdni tramwajowej przy ulicy św. Wawrzyńca. Muzeum zajmuje się szeroko rozumianą inżynierią miejską. W jednej z hal prezentowana jest kolekcja historycznych wagonów tramwajowych.

Muzeum czynne jest od wtorku do niedzieli w godzinach 10:00 - 16:00. Dodatkowo, w okresie od czerwca do września we wtorki, czwartki i niedziele muzeum czynne jest do godziny 18:00.

Ceny biletów: normalny - 10 zł, ulgowy 8 zł, rodzinny 30 zł. We wtorek wstęp wolny na ekspozycje stałe Muzeum.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Muzeum Inżynierii Miejskiej dostępne są na oficjalnej stronie internetowej: www.mim.krakow.pl

Krakowska Linia Muzealna to specjalna linia numer 0, obsługiwana zabytkowymi tramwajami. Funkcjonuje w każdą niedzielę i święto w okresie od końca czerwca do końca września. Linia kursuje z Muzeum Inżynierii Miejskiej po dwóch trasach - okrężnej wokół centrum z pętlą na Cichym Kąciku oraz do Nowej Huty z pętlą przy Kopcu Wandy.

W ramach Krakowskiej Linii Muzealnej w wybrane dni uruchamiane są również specjalne linie autobusowe, obsługiwane historycznym taborem.

W tramwajach i autobusach kursujących w ramach Krakowskiej Linii Muzealnej obowiązuje identyczna taryfa biletowa, jak w pozostałych pojazdach Komunikacji Miejskiej w Krakowie.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Krakowskiej Linii Muzealnej dostępne są na oficjalnej stronie internetowej: muzealna.org

Muzeum Lotnictwa Polskiego mieści się na terenie jednego z najstarszych europejskich lotnisk Rakowice-Czyżyny, które funkcjonowało w tym miejscu w latach 1912 - 1963. W swoich zbiorach ma bogatą kolekcję samolotów, śmigłowców, szybowców, silników lotniczych oraz wielu historycznych pamiątek związanych z lotnictwem.

Muzeum czynne jest od wtorku do niedzieli w godzinach 9:00 - 17:00.

Ceny biletów: normalny - 15 zł, ulgowy 7 zł, rodzinny 34 zł. We wtorek wstęp wolny na ekspozycje stałe Muzeum.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Muzeum Lotnictwa Polskiego dostępne są na oficjalnej stronie internetowej: www.muzeumlotnictwa.pl

